

Het Specifieke is Interessanter dan het Algemene II

Malaysia Airlines Flight 17 (MH17/MAS17)
was a scheduled international passenger flight
from Amsterdam to Kuala Lumpur
that was shot down on 17 July 2014,
killing all 283 passengers and 15 crew on board.
(Wikipedia)

Schrijven is manipulatie voor gevorderden. Of het is gevorderde manipulatie. De schrijver gebruikt specifieke details om grote verhalen overzichtelijker, meer behapbaar en (hopelijk) menselijker – dus dichterbij te krijgen.

Neem nu de *crash* van vlucht MH17 in Oost-Oekraïne. De grote lijnen van het kader worden geschetst door de eerste vier journalistieke W's; de eerste zin van het Wikipedia-lemma bevat het wie, het wat, het waar en het wanneer van het neerstorten van de Boeing 777. Maar met enkel kale feiten heb je nog geen verhaal, nog geen waarom. Dat gebeurt pas wanneer je het over mensen gaat hebben.

Want al is de *crash* een vreselijke en indrukwekkende gebeurtenis, de politiek, de wereld en het korenveld waarin deze plaatsvond een opmerkelijke locatie en de schuldvraag een potentiële wereldbeeldkantelaar: de gebeurtenis gaat ons pas werkelijk raken als we het niet meer over 283 passagiers en 15 crewleden hebben, maar over de mensen die zij zijn. Over de overledenen, maar ook over de overlevenden. Over de hulpverleners én de rebellen, over politici van verschillende kanten en de waarheden in verschillende kranten. De contrasten stapelen zich op zodra we het over de mensen gaan hebben. En zodra we het over de mensen gaan hebben vertroebelen de verschillende waarheden de kale feiten. Dan gaat het niet meer enkel om een *crash*, dan gaat het om een wereld, dan gaat het om mensen.

Om zo'n onbevattelijk verhaal toegankelijk en wellicht ietwat inzichtelijk te maken, moet een schrijver proberen het grote universeel te maken door in te zoomen, het algemene binnen te laten komen door het specifiek te maken, het onbevattelijke een gezicht geven.

Daarom staan er in de krant eerbetonen aan de mensen van vlucht MH17. Wie ze waren. Waar ze vandaan kwamen. Waar ze naartoe gingen. Door hun 'kleine' verhalen (kleine tussen aanhalingstekens, want wat is er klein aan een leven?) wordt het grote verhaal wellicht bevattelijker: het geopolitieke verhaal van handelsbelangen en strategische posities, het militaire verhaal van bondgenoten, vijanden, rebellen en collaboraties, het historische verhaal van al dan niet terechte claims en conflicterende verledens, dát verhaal, dat komt pas binnen als we het gaan hebben over de mensen. Het wordt in ieder geval emotioneel bevattelijker.

Door de mensen en door de details. Door het witte shirt met de opdruk *I Love Amsterdam*, door het dagboekje waaruit onnadenkend wordt geciteerd door een journaliste, door de knuffelaap met de witte bef in soldatenhanden.

En ook daar komt de manipulatie weer om de hoek kijken. Want niet enkel geeft de selectie van het specifieke een beter beeld van het algemene, ook kan je de mening sturen van je publiek. Een krantenlezer die de foto van de rokende rebel zag, het knuffelaapje bij de nek gevat, zal boos worden om de respectloze omgang van een lompe vandaal met het speelgoed van een omgekomen kind. De kijker van het fragment waaruit dit *frame* gehaald was, zag een man in uniform die zijn emoties bijna niet de baas kon, die het aapje in een machteloos gebaar aan de wereldpers toonde en het daarna teder teruglegde op de grond, zijn pet afdeed en een kruis sloeg.

Welk detail je kiest bepaalt het verhaal dat je vertelt.

Schrijven is manipuleren voor gevorderden.

Een Russisch persbureau selecteert andere details dan een Amerikaans bureau. De feitelijke bronnen mogen dezelfde zijn, maar de interpretatie wordt totaal andere kanten opgestuurd. Alleen al in de benaming van de *crash*, één woord!, zitten werelden van verschil: Vliegtuigongeluk, vliegramp of terreurdaad.

Een vliegtuigongeluk impliceert geen moedwillige toedracht, een ramp een gebeurtenis buiten de menselijke macht, zoals een orkaan of een tsunami – niemand kan er eigenlijk echt iets aan doen. En een terreurdaad verlangt direct een schuldige om aan te wijzen.

En zo wordt nieuws binnen de kortste keren fictie.

Het gevaar van deze manipulatie in journalistiek is dat mensen tot een spiraal van wraak en wederwraak, volkeren tot oorlog en staten tot vernietiging opgezweept kunnen worden. En het is intens treurig dat het nieuws door de onderliggende belangen een grote mate van onbetrouwbaarheid met zich meedraagt.

Maar voor de schrijver zijn deze mechanismen interessant, voor hen die fictie schrijven is het een geschenk dat de waarheid verzonnen kan zijn, dat er reële betekenis kan liggen in de leugen, dat er een grote overlap ligt tussen de verbeelding en de werkelijke wereld.

En door de fantasie met specifieke details te prikkelen, in plaats van haar met platgetreden algemeenheden in slaap te sussen, krijgt je verhaal wortels, weerhaken en betekenis. Want het specifieke is altijd interessanter dan het algemene.